

Bæredygtighed på Gustavsminde

De senere år har begrebet bæredygtighed fået en central placering i vores faglige bevidsthed, og vores studerende har således hver på deres måde tilføjet aktiviteter med børnene vedrørende bæredygtighed i deres mål for praktikken.

I det følgende har jeg valgt at lade vores årlige loppemarked danne den primære ramme omkring fortællingen om bæredygtighed på Gustavsminde. Den følges op af 2 kortere fortællinger, som beskriver vores mostdag og vores tur til skoven for at fælde et juletræ.

Bæredygtighed kan i vores optik betragtes fra flere forskellige synsvinkler eks. den økonomiske, sociale/relationelle, etiske og økologiske synsvinkel. Bæredygtighed er for os dette, at skabe de bedste muligheder og betingelser for mennesker og miljø både nu og i fremtiden. Dette betyder et skærpet fokus på såvel forbrug af ressourcer som bæredygtigheden i relationerne til børn, forældre og hinanden som kolleger. I fortællingen vil jeg bestræbe mig på at indfange samtlige ovenstående synsvinkler.

Hvert år i november måned afholder vi sammen med vores bestyrelse og øvrige forældre et loppemarked, som er åbent for alle borgere. Loppemarkedet fungerer også som julestue og åbent hus. I løbet af året samler vi effekter ind, som opbevares i vores lade. Børnene er bevidste om at tale med deres forældre om, hvad de har derhjemme, som de ikke bruger mere, og som evt. kan sælges på loppemarkedet. Informationsedler sendes med samtlige forældre hjem, og det er meningen, at hver familie deler 3-4 sedler rundt til venner og familie. På den måde spredes budskabet om arrangementet bredt ud. Glæden ved at se andre blive glade for noget, man selv har brugt, er dejlig at opleve. Opmærksomheden på det at smide ting ud er hos børnene skærpet, og de spørger ofte: "Hvad kan vi bruge det her til", når noget ryger i skraldespanden. Et eksempel på brugen af rester fra loppemarkedet og affald fra hjemmet blev vores deltagelse i Assens Kommunes projekt "**Skrotrobotter**". Her arbejdede de største børn med rester og affald eks. mælkekartoner, æggebakker, papkasser, plastikbøtter, knapper m.m. Børnene konstruerede mange fantastisk fantasifulde robotter, som blev udstillet på det lokale bibliotek.

Der arbejdes med skrot.

Se min skrotrobot !

I forbindelse med vores loppemarked foregår der mange forskellige aktiviteter med børnene. Der syltes **rødbeder** fra forældrenes haver. Rødbederne kommes i genbrugsglas, som leveres af forældre. I processen tales om måder at konservere på, med mindst mulig belastning af miljøet. Alt i alt får børnene her en bevidsthed om miljøforhold, nyttige afgrøder, hvor de kommer fra, og hvad vi kan bruge dem til. Resterne smides ikke i skraldespanden men ud til børnehavens høns, som på den måde også får glæde af processen. De kvitterer så med en

kurvfuld æg.

*Rødbedeholdet
i arbejde.*

Bolsjefremstilling er også en del af de faste aktiviteter i forbindelse med loppemarkedet. I fremstillingen af bolsjer lægges vægt på at bruge naturlige sødestoffer og farvestoffer. Der anvendes ingen former for kunstige tilsætningsstoffer i fremstillingen. At forældrene tager fri fra arbejde et par timer om formiddagen for at hjælpe med fremstillingen, sætter det relationelle bæredygtighedsaspekt i spil og understøtter vores faglige intention om, at alle skal føle sig værdifulde og nyttige for fællesskabet. At have mulighed for at aflæse børnenes glæde i øjne, når forældre deltager i hverdagens aktiviteter er noget, som gør det værd at arbejde indenfor det pædagogfaglige område.

Uhm !!!

Må vi smage?

Fremstilling af **juledekorationer** er også på programmet. Alle børn kreerer deres helt egen dekoration med forskellige naturmaterialer hentet fra skoven i nærheden af børnehaven eller i børnenes haver derhjemme. Leret leveres gratis fra det nærliggende teglværk, hvor en af forældrene arbejder og gran leveres af et sæt bedsteforældre. Birkeplader skæres ud af træer, som alligevel skulle fældes på grund af ælde. Alt i alt en proces, hvor der er fokus på det overskudskammer naturen byder på, når vi går på besøg derude. Materialerne er samlet fra jorden og belaster således ikke træer og buske i deres fremtidige vækst.

Mor og barn i dyb koncentration.

Det økonomiske aspekt af bæredygtighedstanken gør sig gældende, når der handles til meget billige priser på vores **loppemarked**, og børn for deres lomme penge kan købe noget, de bliver glade for. Overskuddet går ubeskåret til børnene på Gustavsminde og som eksempler på måder at anvende pengene på er indkøb af en pony, stenovn, årlige teaterture, regnvandstønder, gyngestativ, sten- og trækunst som legeredskaber. Det årlige overskud er et kærkomment supplement til det ordinære budget og noget, som kommer børnene til gode i deres hverdag på Gustavsminde.

Legetøj skifter ejer.

Det etiske aspekt ses i vores optagethed af at formidle elementer af

bæredygtighedstanken til børnene. Vi vil gerne tage et ansvar og lære børnene at gøre det samme, som en helt naturlig del af deres hverdag. På vores gårdsplads er opsat flere regnvandstønder til opsamling af overskudsvand fra vores nedløb. Vi lærer børnene at passe på vandressourcerne og så længe, der er vand i tønderne, kan der leges med vand. Når de er tømte, må børnene finde på andre lege. Vand er en vigtig ressource, og derfor har vi monteret vandspareere på alle vores vandhaner i børnehaven. Vi taler med børnene om at huske at lukke for vandet og slukke lyset, når et rum forlades. Ligeledes taler vi også med børnene og forældrene om at undlade brugen af stanniol i madpakkerne, da det er meget belastende for miljøet og lang tid om at blive nedbrudt. At værne om miljøet er et fælles ansvar, hvilket bliver meget synligt og konkret i samtaler mellem børn og forældre omkring ovenstående emner.

Se, der er vand i tønden.

Den årlige mostdag

Som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan primært i forhold til temaet natur og naturfænomener afholder vi hvert år sidst på efteråret en mostdag. Alle børn har æbler med fra deres haver eller fra naboens. Enkelte forældre kommer sågar med hele trailere fyldt med æbler. Æblerne vi bruger er nedfaldsæbler og har bløde og brune pletter, hvilket børnene er meget optaget af: "Æv, dem kan vi ikke bruge, der er pletter på" er kommentarer vi ofte hører. Flasker medbringer børnene også selv. Det er gerne flasker, som har været brugt tidligere, og som er rengjorte. Festen begynder for alvor, når alle æblerne skal op i de store kar og vaskes og spules

rene for jord og blade. Her opdager børnene, at et æble kan være bolig for mange små insekter og snegle, og vi taler om, hvad der ville være sket med æblet, hvis det ikke var blevet samlet op fra jorden og bragt til Gustavsminde. Æblerne køres igennem en kværn, og mosen presses flere gange. Den dejligste saft flyder ud af æblerne og samles i et kar og tappes så på flaske. Æblemosen køres ud på marken til glæde for såvel heste, får som geder. Læringen for børnene er mangesidet og relaterer sig til de forskellige synsvinkler, der er nævnt i beskrivelsen af vores loppemarked nemlig den økonomiske, den sociale / relationelle, den etiske og den økologiske. Børnenes kommentarer mimik, og kropssprog understøtter dette i arbejdsprocessen og kan aflæses på de valgte billeder, håber jeg. Jeg vil afslutningsvis fremhæve et par øvrige kommentarer fra børnene:

"Når man laver det selv, hedder det most, og når man køber det i Brugsen, så hedder det juice"

"Uhm, lækker most fra vores egne æbler" sagt ved morgenbordet i børnehaven, hvor mosten serveres.

"Jeg kan bedst lide vores egen most, og ikke den fra Brugsen"

"Godt at vi samler æblerne op, så de ikke bare skal ligge der på jorden og flyde"

En prøvesmagning er på sin plads.

Vi henter juletræ i skoven

Ingen jul uden den årlige tur til Brahesborgskoven, hvor vi fælder vores juletræ. Alle børn og voksne begiver sig af sted til fods. Vores 2 ponyer har vi også med. Det er godt at kunne hvile sig lidt undervejs, og jo altid hyggelig at få en ridetur. Trækvognen er fyldt med drikke og andre gode sager. Vi har en aftale med skovfogeden om at måtte fælde et træ i den del af skoven, som ikke vedligeholdes. I 17 år har vi været heldige at finde det smukkeste træ i skoven, og hvert år taler vi om, at det ikke er nødvendigt med så stort et træ. Vi ender dog altid med at transportere et kæmpetræ hjem, som når helt til tops i vores lade. Smukt er det.

Træet blev i år overvejende pyntet med hjerter og guirlander fremstillet af genbrugspapir eller papir fra gamle tapetbøger. For at kunne få plads til træet måtte grene saves af. Børnene deltog ivrigt, og de overskydende grene blev smidt ind til gederne, som elsker gran. Børnenes forældre afleverer deres gamle juletræer på Gustavsminde. Børnene leger med dem i en periode, og de ender så efterfølgende deres dage hos gederne. Når de er helt nøgne og tomme for nåle bruges de til optænder på bålstedet. De gamle træer er også blevet brugt til køkkenrulleholdere og pynteophæng.

Juletræet hentes i skoven.

Afslutning

I vores pædagogiske arbejde forsøger vi dagligt at plante et bæredygtighedsfrø hos børnene. Bæredygtighed er et ord som ikke lige umiddelbart er meningsgivende for børnene. Det er vores opgave at omsætte tænkningen i de daglige handlinger og gøremål, vi har med børnene. Hele tanken om inklusion, at være vigtig for fællesskabet, folder sig ud i de mange situationer i vores hverdag, hvor forældre deltager sammen med deres børn i de aktiviteter, der foregår. At gøre noget sammen, at dele erfaringer og oplevelser sammen og at have noget fælles at tale om er vigtige elementer af den inklusionstænkning, vi praktiserer på Gustavsminde. At alle er værdifulde for fællesskabet kræver et pædagogisk fokus på kvaliteten af de fællesskaber, børnene tilbydes at

være en del af. Det etiske aspekt er her i spil, da det i høj grad bliver fællesskabets opgave at kunne rumme børn, som på den ene eller anden måde i perioder har en anderledes adfærd. Hvad kan vi i fællesskabet gøre for, at du kan have det godt her hos os bliver spørgsmålet, vi må stille os selv og hinanden. At forældre er så stor en del af vores dagligdag spreder måden at tænke og handle på endnu bredere ud, og gør selve fundamentet under den relationelle og sociale bæredygtighed til en måde at være sammen på – en omgangsform.

Bæredygtighed i forhold til miljø og økologi er også vigtige aspekter af bæredygtighedstanken. I vores daglige pædagogiske aktiviteter og nødvendige gøremål i stalden og hos vores dyr tilegner børnene sig opmærksomhed og forståelse for livets cyklus, naturens foranderlighed og brugen og genbrugen af naturens ressourcer. Børnenes små og store oplevelser og erfaringer i naturen og med dyrene er på sigt med til at forme børnene, som ansvarlige små samfundsborgere med et kærligt og hensynsfuldt blik for Moder Jords ressourcer. Der er håb for fremtiden.

Afslutningsvis vil jeg nævne, at vi i personalegruppen og sammen med vores bestyrelse har tanker om at omlægge vores opvarmning af børnehaven til en mere vedvarende form for energi. Her tænker vi i etablering af enten solvarme eller jordvarme.

Hilsen fra Gitte Jørgensen - Gustavsminde den 4. januar 2012

Der er håb for fremtiden.